

داریوش فروهر:

خودمختاری کردها رابطه‌ای با تجزیه طلبی ندارد

● داریوش فروهر: کردها خواهان حقوق خود در چارچوب انقلاب ملی ایران هستند

وزیران می‌دادم، اما ما با شتابزدگی روبرو هستیم ولی فکر می‌کنم کسانی که مسوولیت دارند نباید دچار شتابزدگی بشوند. انقلاب مردم ایران این ویژگی را داشته است که خود جوش بوده و باید بپذیریم که بسیار از سازمان و رهبری پیش‌افتاده است.

فروهر در پاسخ به سؤال دیگر در مورد اینکه آیا وی با توجه به تشریحی که از وضع کردستان کرده شخصاً با خودمختاری این منطقه موافق است یا خیر گفت: من برداشتم را تشریح کردم، اما تصمیم‌گیری در این مورد به عهده مجلس مؤسسان است.

او سپس در پاسخ به سؤال دیگری گفت که دولت موقت انقلاب تاکنون در مورد مسئله کردستان هیچ تماسی با دولت عراق نداشته است و او بعنوان یک ایرانی امیدوار است که هیچگاه چنین تماسی با دولتی که بزرگترین دشمنی را در مورد کردها کرده است به عمل نیاید.

فروهر سپس در پاسخ به این سؤال که آیا مسئله کردستان ممکن است در نام جمهوری ایران در آینده ترکیب و شکل آن تاثیر بگذارد یا خیر گفت: بی‌شک وقتی حدود این خواست برای نمایندگان مجلس مؤسسان روشن باشد تمام اصول و ترتیبات لازم را پیش‌بینی خواهند کرد.

در این جلسه آنگاه مسئله خواست خلق‌های دیگر ایران مطرح شد و این سؤال که آیا ممکن است در آینده ما با مسئله لزوم فدرالیزم کردن کشور روبرو باشیم؟ فروهر پاسخ داد: اگر من نماینده مجلس مؤسسان بودم در این مورد نظر می‌دادم.

فروهر در این جلسه همچنین گفت که در بیشتر نقاط رهبران روحانی نیز با خواست خودمختاری موافقت.

کردستان دیدم که به هیچ‌وجه مورد تأیید مردم نیستند و متشابه این نیروها، در زمان کنونی، در سراسر ایالات و مناطق ایران - و حتی در خود تهران هم - وجود دارد.

مرزها در همان حد از امنیتی است که پیش از انقلاب بوده و بیشتر، با این تفاوت که اکنون پاسداری به مرزها بر عهده ملت انقلابی در کنار ارتش ملی است و براساس اعتباری که کشور ما به عنوان یک کشور مستقل دارد.

پاسخ به سوالات

فروهر پس از این سخنان به سوالات خبرنگاران پاسخ داد. وی در پاسخ به این سؤال که چرا این مطالب را زودتر از این بیان نکرده است، گفت: من باید گزارشم را به هیأت

داریوش فروهر وزیر کار و امور اجتماعی دیروز ضمن یک مصاحبه مطبوعاتی تأکید کرد که در گفتگوهای خود با مردم کردستان به این نتیجه رسیدم است که خودمختاری مورد نظر آن‌ها دقیقاً ناظر بر مجموعه اختیارات، امکانات و آزادی‌هایی است که می‌توان به ایالت‌ها و ولایات ایران داد و این مسئله به هیچ‌وجه ربطی با تجزیه طلبی ندارد.

وزیر کار ضمن اظهار این مطلب افزود: مسئله کردستان - که بعضی‌ها دانسته یا ندانسته، آنرا بیش از اندازه بزرگ کرده‌اند - در حقیقت و به تقریب، مسئله سراسر ایران است، و آن، نیاز به لمس کردن و حس کردن بیشترین آزادی‌های ممکن است. در چارچوب اصول و قوانینی که حاکم بر تمامیت ارضی و وحدت سراسری مردم ایران باشد.

آنچه امروز در خود تهران می‌گذرد و نمایشگر شورانقلابی مردم تهران است و توقعات بیشماری که در زمینه کسب آزادی‌های ضروری دارند، به گمان من، نه تنها تفاوت چشمگیری با آنچه در آذربایجان و گیلان و کردستان و بلوچستان و خوزستان و خراسان می‌گذرد، ندارد، بلکه جهتی شباهناک‌تر و تیزتر هم دارد، لکن حساسیت ملت، متوجه خطوط مرزهای کنونی است و اضطرابها و نگرانی‌های پدید آمده نیز تا حدی مربوط به همین مسئله است.

بدیهی است که پس از تشکیل مجلس مؤسسان و طرح و تصویب نهائی قانون اساسی و اصول انقلاب، برای مردم ایران تا حد زیادی مشکل خواهد شد که باز هم خواسته‌های خود را که می‌بایست در قانون اساسی مورد توجه خاص واقع شود، به آسانی بیان کنند و خواهان دگرگونی و تغییر دائمی قانون اساسی شوند، بنابراین طبیعی است که در زمان حاضر و پیش از تشکیل مجلس مؤسسان و تدوین قوانین بنیادی و قطعی، مردم سراسر ایران خواسته‌ها و نظراتشان را به آگاهی رهبری انقلاب، دولت موقت و دیگر مردم ایران برسانند. و این، همان کاری است که هم مردم کردستان می‌کنند هم مردم زنجان و اصفهان. مسئله کردستان، شکی نیست که بسیار عمیق است، اما مطلقاً خطرناک نیست و ما باید به تفاوت اساسی میان این دو واژه توجه کنیم: عمیق است و می‌بایست عمیق باشد، اما که همین عمیق بودن

باید به هر زمین اعتبار نبوده است. اگر بخواهیم لفظ «خطرناک» را به کار ببریم، باید بگوییم: «خطرناک» هم بود، اما نه برای نظام انقلابی جدید، بلکه برای نظام فاسد و ضد انسانی قبلی، و البته آنقدر خطرناک بود که بتواند آن نظام را به مخاطره بیندازد و واژگون کند.

پس من اصولاً نمی‌توانم مسئله کردستان را از مسائل و مشکلات کل ایران تفکیک کنم، گرچه مسائل منطقی‌های و خصوصیات سنتی تیره‌های مختلف ملت ایران ایجاب می‌کند که به مسئله نیازهای خاص منطقی‌های و مشخصات منطقی‌های در سراسر ایران توجهی خاص بشود و نیازهای مردم هر ایالت یا منطقه به دقت شناخته شود و در برآوردن این نیازها اقدام شود.

در مورد حقوق مردم ستمدیده کردستان که این روزها مکرر شنیده می‌شود که باواژه «خودمختاری» همراه است، قبل از آنکه به بیان مفهوم این واژه بپردازم یک نکته را باید یادآوری کنم و آن این است که مسئله «خودمختاری» و «حقوق مردم کرد» مسئله تازمائی نیست و مسئله‌ای نیست که در متن انقلاب اسلامی منسبت ایران، ابداع و اختراع شده باشد، بلکه انقلاب ایران، امکان طرح مسائل باصدای بلند را فراهم آورده و آزادی‌های لازم را برای بیان خواسته‌ها و نظرها، به همه افراد ملت ایران داده است.

بنابراین تاکنون حرفی از هرج و مرج طلبی کردان و سوءاستفاده از موقعیت حساس کنونی و فرصت‌طلبی‌های ضد انقلابی در میان نیست، حرف از یک دشواری قدیمی است که اکنون فقط شرایط مناسب برای بیان آن و گفت و گو درباره حدود آن به وجود آمده است.

اما در مورد واژه «خودمختاری» باید بگویم: من در گفت و گوهای خود باکردان به این نتیجه رسیدم که این واژه - آنچنان که مطرح شده - هیچ رابطه‌ای با «تجزیه‌طلبی» ندارد. این واژه دقیقاً ناظر است برجمع اختیارات، امکانات و آزادی‌هایی که می‌توان به منطقه یا ایالتی از ایران داد تا درراه پاسداری آداب و رسوم خود و پیشبرد اقتصاد خود، قدم‌های سریع و سازندمای بردارد و برای آبادانی ایالت خود، حقی نظارت کافی و اختیارات لازم را درخود منطقه داشته باشد.

این «درخواست» عکس‌العمل طبیعی مردمی است که پنجاه سال، هر نوع اختیاری از ایشان سلب شده است و هیچگونه حقی برای تعیین سرنوشت خود نداشته‌اند.

«خودمختاری» عطف به گفت و گوهای طولانی با همه گروه‌های اجتماعی مردم کرد و عطف به آشنائی دقیق با تاریخ این بخش از ایران، دقیقاً همان خبری است که ما «آزادی برای انتخاب» می‌نامیم، نه آزادی برای متلاشی کردن ایران. همه کسانی که من در این سفر با آنها گفت و گو کردم واز مردم عادی تا رهبران و شخصیت‌های برجسته کرد را شامل می‌شود به تأکید و با دلائل منطقی و تاریخی بیان کردند که اندیشه تجزیه نیز اندیشه‌ای محکوم و مطرود است.

البته انکار نمی‌کنم که من نیروهای ضعیف و مسخری هم در